

Automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottopäätös: Varmenteiden myöntäminen, matkustus- ja oleskeluasiakirjojen Document Verifier (DV) – ja Inspection System (IS) –varmenteet

Ratkaisumenettelystä vastaava viranomainen	Digi- ja väestötietovirasto
Ratkaisumenettely	Varmenteiden myöntäminen, matkustus- ja oleskeluasiakirjojen Document Verifier (DV) – ja Inspection System (IS) – varmenteet
Ratkaisumenettelyn käyttöönottopäivä	Automaattinen ratkaisumenettely on otettu käyttöön ennen automaatiolainsäädännön voimaantuloa.
Päätöspäivä	8.11.2024

Päätös

Tämä päätös on julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (tiedonhallintalaki, 906/2019) 28 d §:n mukainen päätös siitä, että Digi- ja väestötietovirasto (DVV) ottaa käyttöön automaattisen ratkaisumenettelyn varmennepalveluasioissa, joissa on kyse DVV:n myöntämistä Document Verifier (DV) - ja Inspection System (IS) -varmenteista valtiota edustavien oikeushenkilöiden myöntämiin matkustus- ja oleskeluasiakirjoihin. Automaattimenettely koskee DVV:n myöntämiä ulkomaisten DV-varmenteita (sormenjälkien luku-oikeus passeille, henkilökortteille ja oleskeluluville) ja Suomen ja ulkomaisten IS-varmenteita (koneluettavien matkustusasiakirjojen (MRTD, Machine Readable Travel Documents) lukeminen). Käyttöönottopäätöksessä tarkoitettua ratkaisumenettelyä käytetään DV- ja IS-varmennehaemusten perusteella tehtäviin ratkaisuihin.

Perustelut

Johdanto

Digi- ja väestötietovirasto on arvioinut automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönoton edellytykset tällä käyttöönottopäätöksellä. Digi- ja väestötietovirasto on huomioinut arvioinnissa varmennepalveluja koskevassa lainsäädännössä (laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (661/2009), henkilökorttilaki (663/2016), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1157 unionin kansalaisten henkilökorttien sekä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäville unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen myönnettävien oleskeluasiakirjojen turvallisuuden lisäämisestä, eli EU:n ID-asetus, neuvoston asetus (EY) N:o 2252/2004 jäsenvaltioiden myöntämien passien ja

matkustusasiakirjojen turvatekijöitä ja biometriikkaa koskevista vaatimuksista, eli EU:n passiasetus, passilaki (671/2006), ulkomaalaislaki (301/2004)), hallintolaissa (434/2003), tiedonhallintalaissa sekä yleisessä tietosuojaa-asetuksessa (tietosuoja-asetus, (EU) 2016/679) säädetyt edellytykset.

Digi- ja väestötietovirasto katsoo seuraavaksi kuvattavilla perusteilla, että käyttöönottopäätöksen kohteena oleva ratkaisumenettely täyttää automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottoa koskevat edellytykset kaikilta osin.

Varmennepalveluja koskeva lainsäädäntö

Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettu laki, VTVPL (661/2009), erityisesti lain 6 luku, säättää DVV:n varmennepalvelujen tuottamisesta ja tarjoamisesta yleisölle.

- Lain 6 §:n mukaan Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tarjota valtakunnallisia varmennetun sähköisen asioinnin palveluja. Palvelut ja suoritteet on tarkoitettu yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon sekä sen jäsenille kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien mahdollistamiseen, toteuttamiseen ja turvaamiseen.
- Lain 61 §:ssä säädetään DVV:n mahdollisuudesta tuottaa varmennepalveluja eri tarkoituksiin.

Henkilökorttilaki (663/2016) säättää henkilökortista matkustusasiakirjana.

2 § Henkilökortti matkustusasiakirjana

Suomen kansalaiselle myönnettyä henkilökorttia voidaan käyttää passin sijasta matkustusasiakirjana passilain (671/2006) 2 §:n 1 momentin nojalla annettujen säännösten mukaisesti.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske alaikäisen henkilökorttia, 15 §:ssä tarkoitettua väliaikaista henkilökorttia eikä 17 §:n 3 momentissa tarkoitettua henkilökorttia (matkustusoikeyden puuttuminen rikollisen toiminnan, asevelvollisuuteen liittyvän syyn tai maastapoistumiskiellon perusteella).

5 § Henkilökortin tekninen osa ja sen sisältö

Edellä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettujen henkilökortin tekniseen osaan talletetaan 1 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi kortin haltijan kasvokuva ja sormenjäljet tarvittavine lisätietoineen ja muut tiedot. Tietojen tallettamisesta säädetään unionin kansalaisten henkilökorttien sekä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäville unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen myönnettävien oleskeluasiakirjojen turvallisuuden lisäämisestä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1157, jäljempänä *EU:n ID-asetus*.

Alaikäisen henkilökortissa ja väliaikaisessa henkilökortissa ei ole tässä pykälässä tarkoitettua teknistä osaa.

5 b § Henkilökortin teknisen osan tietojen tietoturva

Poliisihallitus huolehtii siitä, että henkilökortin tekniseen osaan talletetut tiedot suojataan EU:n ID-asetuksen ja sen soveltamiseksi annettujen säännösten mukaisesti tunkeutumista sekä luvatonta lukemista, muuttamista, käyttöä ja muuta luvatonta käsittelyä vastaan.

Ulkoministeriö huolehtii siitä, että 9 §:ssä tarkoitettujen Suomen edustuston myöntämän henkilökortin tekniseen osaan talletetut tiedot suojataan EU:n ID-asetuksen ja sen

Digitalisaation tukipalvelut ja yhteentoimivuus

16.9.2024

soveltamiseksi annettujen säännösten mukaisesti tunkeutumista sekä luvatonta lukemista, muuttamista, käyttöä ja muuta luvatonta käsittelyä vastaan.

Tekniseen osaan talletettujen tietojen aitouden ja eheyden varmistamiseen liittyvät sekä sormenjälkien lukemisessa tarvittavat varmenteet luo Digi- ja väestötietovirasto.

8 § Henkilökortin tietojen oikeellisuus ja tarkistaminen

Henkilökortin myöntävä viranomainen vastaa siitä, että kortin tiedot ovat hakemuksen mukaiset. Hakijaa koskevien teknisen osan tietojen on oltava yhdenmukaiset vastaavien henkilökortissa nähtävissä olevien tietojen kanssa.

Digi- ja väestötietovirasto vastaa ainoastaan niistä henkilökortin tiedoista, jotka se on tallettanut kortille.

Passilaki (671/2006) säättää passista matkustusasiakirjana.

2 § Matkustamisoikeuden osoittaminen

Suomen kansalainen osoittaa oikeutensa matkustaa maasta ja saapua maahan passilla, jollei tästä laista, Euroopan unionin lainsäädännöstä taikka Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu. Ilman passia Suomen kansalainen saa matkustaa Islantiin, Norjaan, Ruotsiin ja Tanskaan. Valtioneuvoston asetuksella säädetään ne muut maat, joihin Suomen kansalainen saa matkustaa käyttäen matkustusasiakirjana passin sijasta henkilökorttilain (663/2016) 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua henkilökorttia.

3 § Passi

Matkustusoikeuden osoittamiseksi Suomen kansalaiselle myönnetään hakemuksesta passi, jollei laista muuta johdu.

5 § Passin sisältö

Passiin merkitään hakijan sukunimi, etunimet, sukupuoli, syntymäaika ja henkilötunnus, kansalaisuus, syntymäkotikunta, passin myöntämispäivä ja viimeinen voimassaolopäivä, passin myöntänyt viranomainen ja passin numero. Passissa on lisäksi passinhaltijan kasvokuva ja nimikirjoitus. Kelpoisuusalueeltaan rajoitettuun passiin merkitään ne maat, joihin se oikeuttaa matkustamaan, tai ne maat, joihin passi ei oikeuta matkustamaan. Syntymäkotikunnan sijaan merkitään "ulkomaat", jos hakijan syntymäkotikuntaa ei voida luotettavasti selvittää tai jos syntymäkotikunnan merkitseminen passiin todennäköisesti vaarantaisi passinhaltijan turvallisuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen nimikirjoituksen merkitsemisestä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

5 a § Passin tekninen osa ja tietojen tarkastaminen

Passissa on jäsenvaltioiden myöntämien passien ja matkustusasiakirjojen turvatekijöitä ja biometriikkaa koskevista vaatimuksista annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2252/2004 (EU:n passiasetus) tarkoitettu tekninen osa.

Tekniseen osaan talletetaan passinhaltijan kasvokuva sekä 6 a §:ssä tarkoitettujen sormenjäljet tarvittavine lisätietoineen siten kuin EU:n passiasetuksessa säädetään. Tekniseen osaan voidaan tallettaa myös 5 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi passinhaltijan oikeudesta tarkastaa passin tekniseen osaan hänestä talletettujen tietojen säädetään EU:n passiasetuksessa.

Passin turvatekijöistä ja biometrisistä tunnisteista säädetään EU:n passiasetuksessa. Biometrisen tunnisteiden sisältävän passin kannessa on tätä osoittava tunnuskuva.

5 c § Passin teknisen osan tietojen tietoturva

Poliisihallitus huolehtii siitä, että passin tekniseen osaan talletetut tiedot suojataan EU:n passiasetuksen ja sen soveltamiseksi annettujen säännösten mukaisesti tehokkaasti tunkeutumista, luvaton lukemista, muuttamista, käyttöä ja muuta luvaton käsittelyä vastaan.

Tekniseen osaan talletettujen tietojen aitouden ja eheyden varmistamiseen liittyvät sekä sormenjälkien lukemisessa tarvittavat varmenteet luo Digi- ja väestötietovirasto.

Ulkoasiainministeriö vastaa diplomaattipassin ja virkapassin sekä 10 §:ssä tarkoitetun ulkomaan edustuston myöntämän passin tekniseen osaan talletettujen tietojen suojaamisesta 1 momentin mukaisesti.

Ulkomaalaislaki (301/2004) säättää ulkomaalaisen matkustus- ja oleskeluasiakirjoista.

14 § Matkustusasiakirja

Ulkomaalaisella on maahan saapuessaan ja maassa oleskellessaan oltava 13 §:ssä tarkoitetun matkustusasiakirjaluettelon I, II tai III osassa tarkoitettu sellainen matkustusasiakirja, jonka Suomi tunnustaa.

Ulkomaalaisen on vaadittaessa esitettävä 1 momentissa tarkoitettu matkustusasiakirja rajatarkastusviranomaiselle tai poliisille.

Ulkomaalaisen matkustusasiakirjassa on oltava hänen nimensä, syntymäaikansa, sukupuolensa ja kansalaisuutensa sekä maininta matkustusasiakirjan voimassaoloajasta, antajasta ja antopaikasta. Matkustusasiakirjassa on lisäksi oltava valokuva, josta matkustusasiakirjan haltija voidaan vaikeudetta tunnistaa.

Ulkomaalaisen aviopuoliso ja hänen kuuttatoista vuotta nuoremmat yhdessä matkustusasiakirjan haltijan kanssa matkustavat lapsensa voivat käyttää ulkomaalaisen matkustusasiakirjaa, jos siinä on heidän nimensä ja syntymävuotensa sekä lisäksi aviopuolison ja seitsemän vuotta täyttäneen lapsen valokuva.

Jollei matkustusasiakirjassa ole mainintaa sen kelpoisuusalueesta, katsotaan Suomen kuuluvan siihen.

33 a § Oleskelulupakortti

Oleskeluluvan osoitukseksi annetaan oleskelulupakortti. Oleskelulupakortin muodosta ja ominaisuuksista, turvatekijöistä, tekniseen osaan tallennettavista biometrisistä tunnisteista sekä niiden ottamisesta, rajoituksista ja käyttötarkoituksesta sekä haltijan oikeudesta tarkistaa tekniseen osaan hänestä tallennetut tiedot säädetään kolmansien maiden kansalaisten oleskeluluvan yhtenäisestä kaavasta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1030/2002 (*EU:n oleskelulupa-asetus*).

Oleskelulupakortti annetaan oleskeluluvan voimassaoloajaksi. Oleskelulupakortti voidaan erityisestä syystä antaa tätä lyhyemmäksi ajaksi. Oleskelulupakortti on voimassa kuitenkin enintään viisi vuotta.

Jos oleskelulupakortti annetaan hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei anneta erillistä hallintopäätöstä eikä valitusosoitusta.

Digitalisaation tukipalvelut ja yhteentoimivuus

16.9.2024

Ulkoasiainministeriön 69 §:n 3 momentin nojalla myöntämän oleskeluluvan osoitukseksi annetaan erityinen henkilökortti.

33 b § Oleskelulupakortin teknisen osan tietojen tietoturva

Maahanmuuttovirasto vastaa siitä, että oleskelulupakortin tekniseen osaan tallennetut tiedot suojataan tunkeutumista, luvatonlukemista, muuttamista, käyttöä ja muuta luvatonkäyttöä vastaan siten kuin EU:n oleskelulupa-asetuksessa ja sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetään.

Oleskelulupakortin tekniseen osaan tallennettujen tietojen aitouden ja eheyden varmistamiseen sekä sormenjälkien lukemiseen liittyvän varmenteen luo Maahanmuuttoviraston määräämä viranomainen tai laitos. Digi- ja väestötietovirasto on edellä tarkoitettu viranomainen, joka luo varmenteen.

133 a § Passilain soveltaminen

Mitä passilaissa ([671/2006](#)) säädetään passin turvatekijöistä, sormenjälkien ottamisesta, passin teknisestä osasta, teknisen osan tietojen tarkastamisesta, teknisen osan tietojen tietoturvasta ja tekniseen osaan talletettujen sormenjälkien lukemisesta, sovelletaan myös tässä luvussa tarkoitettuihin matkustusasiakirjoihin.

136 § Muukalaispassin ja pakolaisen matkustusasiakirjan sisältö

Muukalaispassiin merkitään henkilön sukunimi, etunimet, sukupuoli, henkilötunnus, kansalaisuus, syntymäpaikka, passin myöntämispäivä ja viimeinen voimassaolopäivä, passin myöntänyt viranomainen ja passin numero. Kansalaisuustieto voidaan jättää merkitsemättä passiin, jos ulkomaalainen ei halua kansalaisuustiedon merkitsemistä siihen ja perusteena ovat turvallisuuteen liittyvät syyt. Passissa on lisäksi passinhaltijan valokuva ja nimikirjoitus.

Pakolaisen matkustusasiakirjaan merkitään henkilön sukunimi, etunimet, sukupuoli, henkilötunnus, syntymäpaikka, passin myöntämispäivä ja viimeinen voimassaolopäivä, passin myöntänyt viranomainen ja passin numero. Passissa on lisäksi passinhaltijan valokuva ja nimikirjoitus.

[Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EU\) 2019/1157 unionin kansalaisten henkilökorttien sekä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäville unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen myönnettävien oleskeluasiakirjojen turvallisuuden lisäämisestä \(nk. EU:n ID-asetus\)](#)

Henkilökortin tekniseen osaan tallennettavista tiedoista (kasvokuva, sormenjälki) säädetään myös unionin kansalaisten henkilökorttien sekä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäville unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen myönnettävien oleskeluasiakirjojen turvallisuuden lisäämisestä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1157 ([EU:n ID-asetus](#)). Asetuksen 3 artiklan 5. kohdassa todetaan, että henkilökortteihin on sisällyttävä erittäin turvallinen tallennusväline, jonka on sisällettävä biometrisiä tietoja, jotka ovat kortin haltijan kasvokuva ja kaksi sormenjälkeä yhteentoimivassa digitaalisessa muodossa. 3 artiklan 9 kohdassa todetaan, että jos jäsenvaltiot sisällyttävät henkilökorttiin dualisirun (dual interface) tai erillisen tallennusvälineen, ylimääräisen tallennusvälineen on oltava asiaankuuluvien ISO-standardien mukainen. Henkilökortin siru/tallennusväline on tekninen osa, jolla myös biovarmenteet sijaitsevat.

[Neuvoston asetus \(EY\) N:o 2252/2004 jäsenvaltioiden myöntämien passien ja matkustusasiakirjojen turvatekijöitä ja biometriikkaa koskevista vaatimuksista \(nk. EU:n passiasetus\)](#)

Asetus vahvistaa yhdenmukaisen lähestymistavan biometristen tunnisteiden tai biometristen tietojen käyttöön kolmansien maiden kansalaisten asiakirjoissa, Euroopan unionin kansalaisten passeissa ja tietojärjestelmissä. Asetus yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden myöntämien passien ja matkustusasiakirjojen turvatekijät, biometriset tunnisteet mukaan luettuina.

DVV:n myöntämät biovarmenteet mahdollistavat asiakirjan teknisen osan biometristen tietojen lukemisen ja turvaavat asiakirjan tietojen eheyttä ja muuttumattomuutta.

1 artikla

1. Jäsenvaltioiden myöntämien passien ja matkustusasiakirjojen on oltava liitteessä säädettyjen turvallisuutta koskevien vähimmäisvaatimusten mukaiset.

2. Passeissa ja matkustusasiakirjoissa on oltava tallennusväline, johon on tallennettu kasvokuva. Jäsenvaltioiden on tallennettava niihin myös sormenjäljet yhteentoimivassa muodossa.

Tiedot on suojattava, ja tallennusvälineen on oltava kapasiteetiltaan riittävä ja kyettävä takaamaan tietojen eheys, aitous ja luottamuksellisuus.

3. Tätä asetusta sovelletaan jäsenvaltioiden myöntämiin passeihin ja matkustusasiakirjoihin. Sitä ei sovelleta jäsenvaltioiden kansalaisilleen myöntämiin henkilökortteihin eikä väliaikaisiin passeihin ja matkustusasiakirjoihin, jotka ovat voimassa enintään 12 kuukautta

2 artikla

Passeja ja matkustusasiakirjoja varten on annettava 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla menettelyllä teknisiä lisäeritelmiä, jotka koskevat seuraavia seikkoja:

- lisäturvaominaisuudet ja -vaatimukset, muun muassa tehostetut vaatimukset väärentämisen estämiseksi;
- tekniset eritelmit biometristen tunnisteiden tallennusvälinettä ja sen suojaamista varten, luvattoman pääsyn estäminen mukaan luettuna;
- kasvokuvaa ja sormenjälkiä koskevat laatuvaatimukset ja yhteiset säännöt.

4 artikla

1. Tietosuojasäännösten estämättä henkilöillä, joille passi tai matkustusasiakirja on myönnetty, on oikeus tarkistaa passin tai matkustusasiakirjan sisältämät henkilötiedot ja tarvittaessa pyytää tietojen korjaamista tai poistamista.

2. Passiin tai matkustusasiakirjaan ei saa sisällyttää muita koneellisesti luettavia tietoja kuin ne, joista säädetään tässä asetuksessa tai sen liitteessä tai jotka mainitaan passissa tai matkustusasiakirjassa sen myöntävän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

3. Tämän asetuksen soveltamiseksi passien ja matkustusasiakirjojen sisältämiä biometrisiä tunnisteita saa käyttää ainoastaan:

- asiakirjan aitouden toteamiseksi;
- haltijan henkilöllisyyden varmistamiseksi vertaamalla biometrisiä tunnisteita suoraan saatavilla oleviin tunnisteisiin tilanteessa, jossa passi tai muu matkustusasiakirja on lain mukaan esitettävä.

Varmennepalveluja koskevan lainsäädännön perusteella Digi- ja väestötietovirastolle voidaan tehdä kansallisille ja ulkomaisille matkustus- ja oleskeluasiakirjoille sisällytettäviä DV- ja IS-varmenteita koskeva hakemus, joka ratkaistaan Digi- ja väestötietovirastossa.

Hallintolaissa säädetyt edellytykset

Asian automaattisen ratkaisemisen edellytykset

Hallintolain 53 e §:n 1 momentin perusteella automaattisesta ratkaisusta on kyse silloin, kun viranomainen tekee asiankäsittelyn päättävän ratkaisun automaattisella tietojenkäsittelyllä

ilman, että ratkaisun tarkastaa ja hyväksyy luonnollinen henkilö. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan viranomaisella voi ratkaista automaattisesti asian, johon ei sisälly seikkoja, jotka edellyttävät tapauskohtaista harkintaa, tai johon sisältyvät tapauskohtaista harkintaa edellyttävät seikat virkamies tai muu asian käsittelijä on arvioinut. Ratkaisemisen on perustuttava sovellettavan lain ja etukäteisen harkinnan perusteella laadittuihin käsittelysääntöihin.

Kuten edellä on todettu, Digi- ja väestötietovirasto tekee varmenteen myöntämistä koskevan ratkaisun. Tällöin kyse on asiankäsittelyn päättävän ratkaisun tekemisestä, ja asian automaattista ratkaisemista koskevat edellytykset tulevat sovellettaviksi.

Varmenteen myöntäminen automaattisesti edellyttää, että etukäteisen harkinnan perusteella on arvioitu hakemuksen täyttävien edellytykset päätöksenteolle. Lähtökohtaisesti asiaan ei liity tapauskohtaista harkintaa. Biovarmenteet tarvitaan ja myönnetään valtion viranomaisen myöntämiin matkustus- ja oleskeluasiakirjoihin. Biovarmenteiden hakijana ovat Suomen valtion matkustus- ja oleskeluasiakirjoja myöntävät viranomaiset sekä myös ulkomaiden vastaavat viranomaiset. Rajatarkastuksia, matkustus- ja oleskeluasiakirjojen käsittelyä ja sormenjälkien lukemista varten Suomen biovarmenteita välitetään ulkomaille ja ulkomailta vastaanotetaan vastaavasti ulkomaiden biovarmenteita. DVV voi katkaista varmenteiden välityksen ulkomaille, jos kansallisilta viranomaisilta kautta tai EU:n komissiolta tulee siihen ensisijaiseen harkinnan pohjalta pyyntö.

Varmenteet myönnetään kaikille säädetty edellytykset täyttävälle taholle sekä matkustus- ja oleskeluasiakirjoja koskevien EU:n varmennepolitiikka-asiakirjojen vaatimukset täyttävälle taholle. Hakijaan, hakemukseen, kansalliseen PKI-koordinaattoriin, teknisiin asetuksiin, tietojärjestelmiin ja niiden väliseen tiedonvaihtoon kohdistuvat edellytykset ja säädetty vaatimukset sekä automaattisen päätöksenteon edellytykset varmenteen myöntämiseksi on kuvattu yksityiskohtaisemmin tähän käyttöönottopäätökseen liittyvän käsittelysääntödokumentaation jaksoissa 1 ja 4. Automaattisesti ratkaistaan ainoastaan hakemukset, jotka eivät edellytä tapauskohtaista harkintaa. Näin ollen automaattisen ratkaisumenettelyn edellytykset täyttyvät tältä osin. Asian automaattinen ratkaiseminen edellyttää, että varmennehakemus on tehty kansallisen päätöksenteon hyväksymien maiden välillä valtiota edustavan oikeushenkilön (matkustus- ja oleskeluasiakirjoja myöntävän tahon) toimesta ja varmennehakemus/varmenteen luontipyyntö välittyy DVV:lle varmennetietojärjestelmään salatuilla menettelyillä tai tietojärjestelmien välisesti ratkaistavaksi automaattisessa menettelyssä.

Käyttöönottopäätöksen kohteena oleva varmenteen hakemista koskeva automaattinen ratkaisumenettely perustuu suoraan lainsäädäntöön ja sen perusteella laadittuihin, jo edellä mainittuihin Digi- ja väestötietoviraston käsittelysääntöihin. Käsittelysäännöt ohjaavat asian käsittelyä ja automaattista ratkaisemista. Käsittelysäännöt on laadittu niin, että automaattinen ratkaisumenettely johtaa kussakin automaattisesti ratkaistussa asiassa varmennepalveluja koskevan lainsäädännön ja muun sovellettavan lainsäädännön mukaiseen lopputulokseen.

Automaattisen ratkaisemisen oikeussuojaedellytys

Hallintolain 53 f §:n 1 momentin mukaan automaattisen ratkaisemisen edellytyksenä on, että luonnollinen henkilö, johon ratkaisu on kohdistettu, voi kaikilta osin vaatia siihen oikaisua maksutta 7 a luvun mukaisella oikaisuvaatimuksella tai siihen rinnastuvalla vaatimuksella, joka käsitellään päätöksen tehneessä viranomaisessa tai sen kanssa samaan rekisterinpitäjään kuuluvassa viranomaisessa.

Hallintolain 53 f §:n 2 momentin perusteella hallintolain 53 f §:n 1 momentissa säädettyä ei kuitenkaan sovelleta, jos automaattisella ratkaisulla hyväksytään asianosaisen vaatimus, joka ei koske toista asianosaista.

Automaattisesti ratkaistaan edellä kuvatulla tavalla sellaisia asioita, joissa asianosaisena oleva valtiota edustava oikeushenkilö hakee varmennetta ja asianosaisen vaatimus voidaan hyväksyä. Tällaisessa tilanteessa hallintolain 53 f §:ssä säädettyä oikeussuojaedellytystä ei sovelleta.

Automaattisesta ratkaisemisesta ilmoittaminen

Hallintolain 53 g §:n 1 momentin perusteella hallintopäätöksestä on käytävä ilmi, jos asia on ratkaistu automaattisesti, sekä tieto siitä, missä tiedonhallintalain 28 d §:ssä tarkoitettu käyttöönottopäätös on saatavilla.

Hallintolain 53 g §:n 2 momentissa säädetään, että jos asiassa ei muun lain perusteella anneta hallintopäätöstä, 1 momentissa tarkoitettujen tietojen sekä tietoa automaattisen ratkaisun perusteena olevista tiedoista on kuitenkin annettava asianosaiselle muulla tavoin viimeistään asian käsittelyn päättyessä.

Matkustus- ja oleskeluasiakirjojen DV- ja IS-varmenteiden myöntämisen yhteydessä ei anneta hallintopäätöstä. DV- ja IS-varmenteiden myöntämistä koskeva prosessi on kansainvälisesti sovittu tietojärjestelmien välinen prosessi. Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 68 § säättää hallintopäätöksen antamisesta henkilövarmenteen myöntämisen yhteydessä, ja biovarmenteet jäävät tämän sääntelyn ulkopuolelle.

Asian automaattisesta ratkaisemisesta DV- ja IS-varmenteiden osalta informoidaan asianosaista erikseen DVV:n toimesta hakemusprosessin yhteydessä.

Tämän käyttöönottopäätöksen perusteella automaattisesta ratkaisumenettelystä annettavaan informaatioon merkitään tieto siitä, että asia on ratkaistu hallintolain 53 e §:ssä tarkoitettulla tavalla automaattisesti. Lisäksi informaatioon merkitään Digi- ja väestötietoviraston verkkosivun osoite, josta tämä käyttöönottopäätös on saatavilla. Informaatioon on myös ohjeet käyttöönottopäätöksen pyytämiseksi Digi- ja väestötietovirastosta muulla tavoin.

Hallintolain 53 g §:n 3 momentin perusteella lisätietoja antavan henkilön nimeä ei merkitä automaattista ratkaisumenettelyä koskevaan informaatioon. Informaatioon merkitään kuitenkin yhteystieto, josta asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja.

Tiedonhallintalaissa säädetyt edellytykset

Tehtäväjaoon ja käsittelysääntöjen dokumentointi

Tiedonhallintalain 28 a §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on dokumentoitava tiedonhallintalain 6 a luvussa säädettyjen velvollisuuksien toteuttamisesta vastuussa olevien henkilöiden tehtäväjako. Digi- ja väestötietovirasto on dokumentoinut tehtäväjaoon erilliseen asiakirjaan. Tehtäväjako perustuu työjärjestykseen, tehtävänkuvuihin sekä muihin asiakirjoihin.

Tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentin mukaan viranomaisen on varmistettava, että automaattisen ratkaisumenettelyn käsittelysäännöt dokumentoidaan riittävän selkeästi ja kattavasti niin, että niiden lainmukaisuus voidaan osoittaa. Käsittelysäännöistä on käytävä erityisesti ilmi, miten ratkaisumenettelyn syrjimättömyys varmistetaan, miten asia selvitetään

riittävästi ja asianmukaisesti, mukaan lukien kuuleminen sekä miten ratkaisu perustellaan tai miksi se voidaan jättää perustelematta.

Digi- ja väestötietovirasto on laatinut tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentin mukaisen käsittelysääntödokumentaation, josta ilmenee tämän käyttöönottopäätöksen kohteena olevan automaattisen ratkaisumenettelyn toiminta. Dokumentaatioissa on kuvattu automaattisen ratkaisumenettelyn kaikki vaiheet, joilla on vaikutusta asian ratkaisuun sekä kunkin ratkaisumenettelyn vaiheen käsittelysäännöt. Käsittelysääntöjen osalta on kuvattu valikointitekijät, joiden perusteella asia ohjautuu automaattisesti ratkaistavaksi. Käsittelysäännöissä on myös kuvattu, miksi juuri nämä valikointitekijät on valittu. Dokumentaatioissa on kuvattu automaattiseen ratkaisumenettelyyn sovellettava lainsäädäntö sekä arvioitu, miten ratkaisumenettelyn syrjimättömyys varmistetaan. Käsittelysäännöissä on myös määritelty, miten asia selvitetään riittävästi ja asianmukaisesti ja millä perusteella asianosaista ei ole tarpeen kuulla eikä päätöstä perustella. Asian ratkaisemiseen tarvittavat tiedot, tietolähteet ja tietojen hankintaan liittyvät menettelyt sekä tietojen ajantasaisuuden ja virheettömyyden varmistaminen on myös kuvattu. Dokumentaatio sisältää myös tietoa automaattisen ratkaisumenettelyn laadunvalvonnasta sekä tietoturvallisuustoimenpiteitä koskevien vaatimusten toteuttamisesta.

Tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentin mukaisen käsittelysääntödokumentaation sisällön lainmukaisuus on tiedonhallintalain 28 a §:n 3 momentin mukaisesti tarkastettu ja dokumentaatio on hyväksytty. Digi- ja väestötietovirasto säilyttää hyväksyttyä käsittelysääntödokumentaatiota vähintään viisi vuotta automaattisen ratkaisumenettelyn käytöstä poistamista seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

Digi- ja väestötietovirasto on tiedonhallintalain 28 a §:n 4 momentin mukaisesti varmistanut, että laaditun käsittelysääntödokumentaation sekä asian ratkaisemiseen käytettävien tietojärjestelmien toteutusten perusteella voidaan vähintään viiden vuoden ajan asian ratkaisemisesta osoittaa, millä käsittelysäännöillä yksittäinen asia on ratkaistu automaattisesti.

Laadun varmistaminen, laadunvalvonta ja virhetilanteiden käsittely

Tiedonhallintalain 28 b §:n mukaan viranomaisen on varmistettava ennen automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottoa ja menettelyä käytön aikana muuttaessa, että menettely vastaa tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentissa tarkoitettua dokumentaatiota eli menettelystä laadittuja käsittelysääntöjä. Lisäksi viranomaisen on varmistettava, että automaattisesti laadituissa asianosaiselle annettavissa asiakirjoissa käytetään hyvää kieltä ja että laadun varmistamisen keskeiset toimenpiteet on dokumentoitu.

Tiedonhallintalain 28 c §:n mukaan viranomaisen on valvottava automaattisesti ratkaistavien asioiden laatua ja sisällöllistä virheettömyyttä. Säännöksessä on myös säädetty riskienhallinnasta sekä havaittujen virheiden korjaamiseen liittyvän menettelyn suunnittelemisesta.

Digi- ja väestötietovirastossa noudatettavat laadunvarmistuksen ja -valvonnan toimintatavat on dokumentoitu ja laadunvarmistuksesta sekä -valvonnasta vastaavat henkilöt on määritelty.

Digi- ja väestötietovirasto on ennen automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottoa varmistanut, että automaattinen ratkaisumenettely vastaa laadittuja käsittelysääntöjä testaamalla menettelyä kattavasti. Lisäksi Digi- ja väestötietovirasto on varmistanut, että automaattisesti laadittavat asiakirjat perustuvat hyvään kielenkäyttöön. Digi- ja väestötietoviraston laatimien päätösten ja automaattista ratkaisumenettelyä koskevien muiden dokumenttien kieltä huoletaan säännöllisesti.

Digi- ja väestötietovirasto on dokumentoinut, miten automaattisen ratkaisumenettelyn laatua valvotaan käyttöönoton jälkeen. Laadunvalvontaa toteutetaan pääsääntöisesti kattavan automatisoidun testauksen lisäksi valikoimalla satunnaisotannalla joitakin automaattisesti ratkaistuja asioita manuaaliseen tarkasteluun. Mahdollisten virhetilanteiden käsittelyä koskevat menettelyt on suunniteltu ja dokumentoitu.

Tiedottaminen

Digi- ja väestötietovirasto tiedottaa tiedonhallintalain 28 e §:ssä tarkoitetulla tavalla asioiden automaattisesta ratkaisemisesta, automaattisen ratkaisumenettelyn käytön perusteista ja muista asiakkaan oikeuksien kannalta keskeistä tiedoista verkkosivuillaan osoitteessa www.dvv.fi/automaattinen-ratkaisumenettely. Voimassa oleva käyttöönottopäätös julkaistaan osoitteessa <https://dvv.fi/kayttoonottopaatokset>. Käyttöönottopäätöksen sekä tietoa automaattisesta ratkaisumenettelystä voi saada myös vieraillemalla Digi- ja väestötietoviraston palvelupaikan asiakaspalvelussa tai soittamalla puhelinpalveluun.

Tietojen käyttö

Tiedonhallintalain 28 f §:n mukaan viranomaisen on riskiarvioinnin perusteella varmistettava, että automaattisessa ratkaisemisessa hyödynnettävien tietojen ajantasaisuus ja virheettömyys varmistetaan asianmukaisin teknisin toimenpitein.

Digi- ja väestötietovirasto on arvioinut automaattisessa ratkaisemisessa hyödynnettävien tietojen ajantasaisuutta ja virheettömyyttä riskiarvioinnilla ja toteuttanut tarpeelliseksi arvioidut tekniset toimenpiteet, jotka edistävät hakemuksen sekä asiankäsittelyssä hyödynnettävien tietojen laatua.

Automaattisesti ratkaistaviksi ohjautuu ainoastaan sellaisia varmennehakemuksia, jotka on tehty kansallisen PKI-koordinaattorin hyväksymien maiden välillä valtiota edustavan oikeushenkilön (matkustus- ja oleskeluasiakirjoja myöntävän tahon) toimesta ja varmennehakemus/varmenteen luontipyyntö välittyy DVV:lle varmennetietojärjestelmään salatulla sähköpostilla tai tietojärjestelmien välisesti ratkaistavaksi automaattisessa menettelyssä. Edellä mainitulla tavalla vireille tulleissa hakemuksissa on lähtökohtaisesti kaikki tarvittavat tiedot asian automaattista ratkaisemista varten, tiedot tarkistetaan automaationa osapuolten tietojärjestelmien välisessä tiedonvaihdossa. Järjestelmien tietojen ylläpito perustuu erityisesti tiedonsaanti- ja ilmoitusvelvollisuussäännöksiin, joiden nojalla tietojen ajantasaisuus ja virheettömyys varmistetaan.

Luettelo käyttöönottopäätöksen perusteena olevista asiakirjoista

Käyttöönottopäätös perustuu seuraaviin asiakirjoihin:

- tiedonhallintalain 28 a §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtäväjakoja koskeva asiakirja DVV/V/01514/2024
- tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentissa tarkoitettu käsittelysääntödokumentaatio DVV/V/01514/2024

Digitalisaation tukipalvelut ja yhteentoimivuus

16.9.2024

- tiedonhallintalain 28 b §:n 3 momentissa tarkoitettu laadunvarmistamista ja tiedonhallintalain 28 c §:n 2 momentissa tarkoitettu laadunvalvontaa koskeva dokumentaatio DVV/V/01514/2024
- tietosuojan vaikutustenarviointi.

Säilytysaika

Jos automaattinen ratkaisumenettely poistetaan käytöstä, Digi- ja väestötietovirasto säilyttää tämän käyttöönottopäätöksen sen jälkeenkin vähintään viiden vuoden ajan. Määräaika alkaa poistamista seuraavan kalenterivuoden alusta. Säilytysaika perustuu tiedonhallintalain 28 d §:n 3 momenttiin.

Muutoksenhaku

Tähän käyttöönottopäätökseen ei saa hakea muutosta (oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n 2 momentti).

Yhteystiedot

Käyttöönottopäätökseen liittyvistä asioista saa lisätietoja Digitalisaation tukipalvelut ja yhteentoimivuus – yksiköstä (kirjaamo@dvv.fi, +358 295 536 000). Tarkemmin yhteydenotto-kanavista mahdollisten lisätietojen pyytämiseksi ja tietopyyntöjen tekemiseksi on kerrottu Digi- ja väestötietoviraston verkkosivuilla.

Päätöksentekijä

Digi- ja väestötietoviraston työjärjestyksen mukaan yksikön johtaja hyväksyy julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 28 d §:n mukaisen päätöksen automaattisen ratkaisumenettelyn käyttämisestä (käyttöönottopäätös). Digi- ja väestötietovirastossa asiat ratkaistaan esittelystä.

Mikko Pitkänen

johtaja

Jaripekka Turtiainen

johtava asiantuntija

